Plan van aanpak Grondstoffenbeleidsplan, versie 1 september 2021

Inhoud

1. Inleiding 2
2. Stap 2: inhoudelijke ambtelijke afstemming 2
3. Stap 3: raadpleging inwoners 3
3.1 Achtergrondkenmerken 3
3.2 Huidige situatie 3
3.3 Voorkeuren inzameling verschillende soorten afval 5
3.4 Stellingen 8
3.5 Aanvullende ideeën en opmerkingen 9
4. Input voor het Grondstoffenbeleidsplan 11

1. Inleiding

8 juni 2021 heeft het college van Overbetuwe het plan van aanpak Grondstoffenbeleidsplan vastgesteld. De gemeente wil in januari 2022 een grondstoffenbeleidsplan vaststellen waarbij de raad, het college én inwoners actief zijn betrokken zodat het nieuwe beleid breed gedragen wordt. Nadat de gemeenteraad het grondstoffenbeleidsplan heeft vastgesteld, schrijven we het uitvoeringsplan waarin we de maatregelen voor de korte termijn in detail uitwerken.

Om te komen tot een vastgesteld Grondstoffenbeleidsplan zetten we een aantal stappen.

Stap 1: afstemmen proces met college en raad:	juni 2021
Stap 2: inhoudelijke ambtelijke afstemming:	juni 2021
Stap 3: raadpleging inwoners:	juni / juli 2021
Stap 4: inhoudelijke afstemming met de wethouder:	begin sept 2021
Stap 5: interactieve avond met de raad:	sept 2021
Stap 6: uitschrijven beleid:	sept / okt 2021
Stap 7: vaststelling grondstoffenbeleidsplan	2 november 2021 in college 11 januari 2022 in de raad

Stap 1 is inmiddels gezet. In voorliggend rapport zijn de stappen 2 en 3 nader uitgewerkt.

2. Stap 2: inhoudelijke ambtelijke afstemming

Met medewerkers van afdelingen en teams die op een of andere manier te maken hebben met afval en grondstoffen (team ruimte, handhaving, duurzaamheid en sociale kernteams) zijn gesprekken gevoerd over de huidige situatie en hun visie op het toekomstige grondstoffenbeleid. Hieruit komen de volgende aandachtspunten naar voren: Wat te doen met de milieustraat in Andelst?

1. Wat te doen met de ambitie van de raad inzake de milieustraat (circulair ambachtscentrum), de service en aanrijtijden, milieupas versus containerpas, tarieven (moeten we niet naar één tarief voor de te betalen afvalstromen; nu veel discussie aan de poort) en hoe de milieustraat in de omgeving past.
2. Afvalbakken in de openbare ruimte genereren afval. Hier dus terughoudend in zijn.
3. Proef met gescheiden inzameling van plastic via afvalbakken in het centrum.
4. Relevante aspecten uit zwerfafvalplan meenemen in Grondstoffenbeleidsplan.
5. De rol van afval in de circulaire economie. Het sluiten van de keten, hoogwaardig hergebruik en als stip op de horizon: bewust omgaan met het produceren en recyclen van afval.
6. Extra capaciteit voor handhaving.

3. Stap 3: raadpleging inwoners

Met een enquête hebben we onder een representatief deel van de bevolking (steekproef van 2.600 adressen) gevraagd naar de ervaringen en voorkeuren met de afvalinzameling. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen inwoners die hun restafval aanbieden in een ondergrondse container en inwoners die voor restafval een minicontainer in gebruik hebben. Van beide groepen zijn aselect 1.300 adressen getrokken. Deze adressen zijn aangeschreven met het verzoek om een enquête in te vullen. Dit kon schriftelijk of digitaal.

Een onderzoek gebaseerd op een steekproef (geselecteerde groep huishoudens) levert altijd gegevens op die een benadering zijn van de feitelijke situatie. Het is echter wel belangrijk om een beeld te kunnen vormen van de mate waarin de resultaten van het onderzoek de werkelijkheid weergeven (inschatting nauwkeurigheid). De mate waarin het 'werkelijke getal' kan afwijken van het in de uitkomsten gevonden getal is afhankelijk van het aantal respondenten in de steekproef ten opzichte van het totaal aantal adressen in het gebied. De maximale afwijking van het werkelijke getal is berekend bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%.

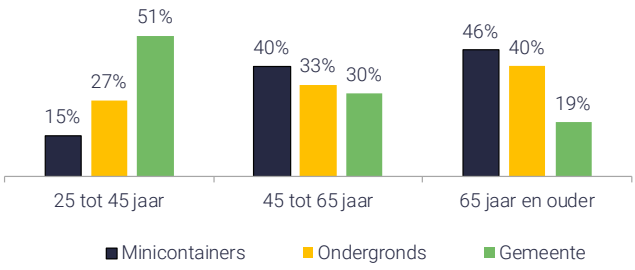
Van de 2.600 verstuurde enquêtes zijn 1.085 ingevulde enquêtes retour gekomen. Dit is een totale respons van 42%. In vergelijking met dergelijke onderzoeken in andere gemeenten is dit een hoge responsscore (ook verbijzonder naar de beide onderzoeksgroepen) op basis waarvan we een goed beeld hebben van wat inwoners vinden van de huidige afvalinzameling en waar hun voorkeuren liggen voor de toekomstige afvalinzameling.

Onderzoeksgroep	Verstuurd	Ingevuld	Respons	Foutmarge
Minicontainer voor restafval	1.300	575	44%	3,76%
Ondergrondse container voor restafval	1.300	510	39%	4,27%

In de bespreking van de resultaten is steeds onderscheid gemaakt tussen respondenten uit de twee groepen: minicontainers en ondergronds gebaseerd op de manier waarop zij nu restafval aanbieden.

3.1 Achtergrondkenmerken

De verdeling van de respondenten over de verschillende kernen komt overeen met de werkelijke verdeling van alle huishoudens. Binnen beide onderzoeksgroepen zien we dat met name de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder oververtegenwoordigd is. De 25 tot 45 jarigen zijn ondervertegenwoordigd. Dit is een beeld dat we in alle onderzoeken zien.

Figuur 1 Verdeling naar leeftijdscategorie

3.2 Huidige situatie

In de enquête is gevraagd naar het scheidingsgedrag per soort afval. Vrijwel alle respondenten (tussen de 94 en 97% in beide onderzoeksgroepen) houden het PMD (plastic verpakkingen, metaal/blik en drankkarton), glas en het oud papier altijd gescheiden. Voor GFT-afval en textiel liggen deze percentages lager. 88% in de groep minicontainer en 76% in de groep ondergrondse container houdt GFT-afval altijd apart. Voor textiel ligt het percentage op respectievelijk 78 en 76%.

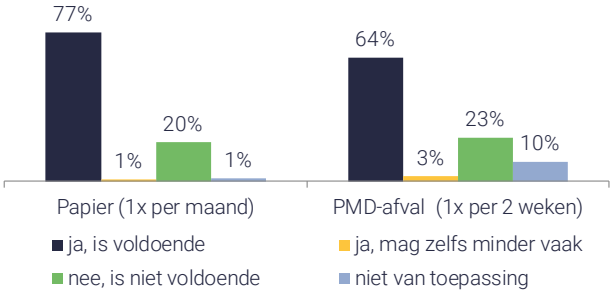
Gebruik voorzieningen PMD

Binnen beide onderzoeksgroepen (71% bij ondergronds en 84% bij minicontainer) geven de meeste respondenten aan PMD aan te bieden in een zak die de gemeente om de twee weken ophaalt. De andere respondenten leveren hun PMD in bij een verzamelcontainer. Ook een deel van de respondenten die hun zak laten ophalen maakt aanvullend gebruik van de verzamelcontainer.

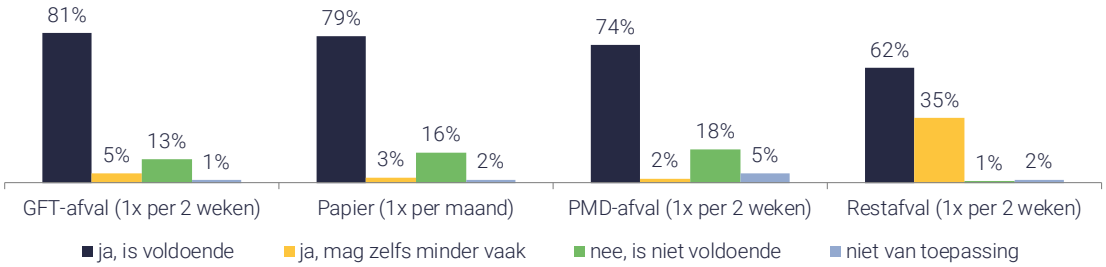
Groep	PMD laten ophalen	PMD wegbrengen	Totaal
Minicontainer	84%	34%	118%
Ondergronds	71%	53%	124%

Mening over inzamelfrequentie

Voor alle afvalsoorten die aan huis worden ingezameld geldt dat een ruime meerderheid tevreden is met de inzamelfrequentie. Voor 35% van de respondenten uit de groep minicontainer mag het restafval zelfs minder vaak worden ingezameld.

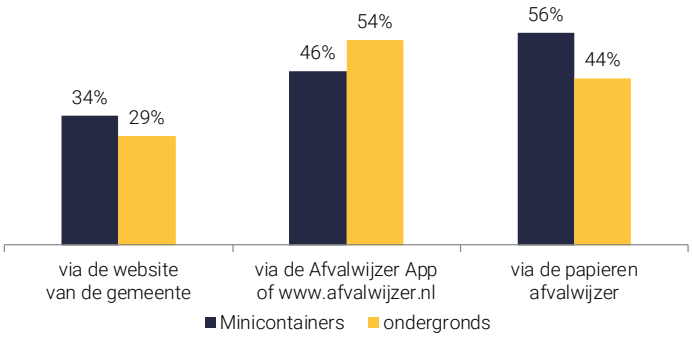
Figuur 2 Tevredenheid inzamelfrequentie groep ondergrondse container

Figuur 3 Tevredenheid inzamelfrequentie groep minicontainer

Informatie zoeken

De meeste respondenten gebruiken de afvalwijzer app en/of de papieren kalender als bron voor informatie over de afvalinzameling. Een minder grote groep bezoekt de website van de gemeente. Een enkeling pakt de telefoon of geeft aan nooit te zoeken naar informatie.

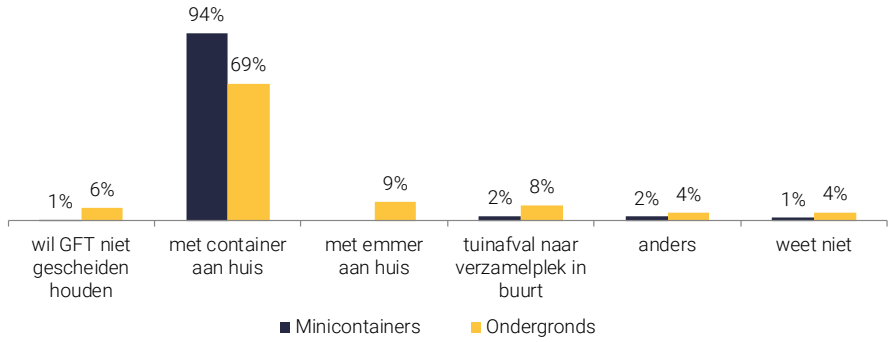
Het totaal is meer dan 100% omdat een deel van de respondenten meerdere informatiebronnen raadpleegt.
Figuur 4 Manier van informatie zoeken

Belangrijkste reden om afval te scheiden
In beide onderzoeksgroepen noemt 85% (minicontainers) en 88% (ondergronds) 'goed voor het milieu' als reden om afval te scheiden. Een deel van de respondenten noemt meerdere redenen. Ook vaak genoemd (tussen de 28 en 47%) zijn 'omdat het zo hoort', 'lagere kosten' en 'voor mijn (klein)kinderen/ volgende generaties'.

3.3 Voorkeuren inzameling verschillende soorten afval

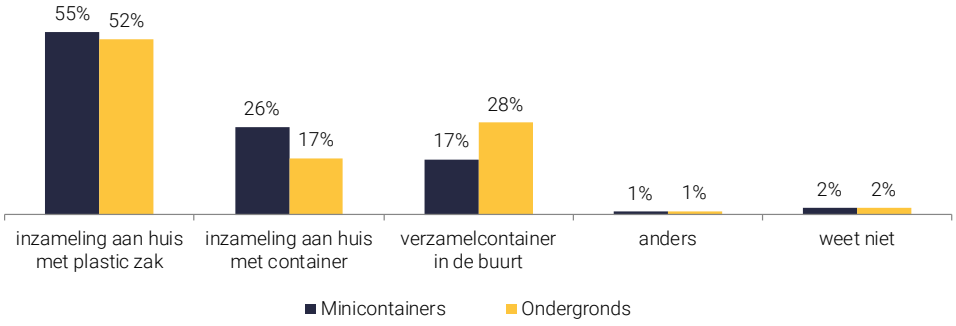
In de enquête is gevraagd naar de voorkeuren van inwoners als het gaat om het inzamelen van de verschillende afvalsoorten. In de bespreking van de resultaten is steeds onderscheid gemaakt tussen respondenten uit de twee groepen: minicontainers en ondergronds gebaseerd op de manier waarop zij nu restafval aanbieden.

Voorkeur inzamelen GFT
Bijna alle respondenten uit de groep minicontainers heeft ook het liefste een minicontainer aan huis voor GFT-afval. Alleen de inwoners uit het gebied ondergronds hadden ook een antwoordmogelijkheid voor een emmer aan huis, 9% kiest hiervoor. Enkele respondenten brengen het tuinafval het liefste naar een verzamelplek in de buurt.

Figuur 6 Voorkeur inzameling GFT

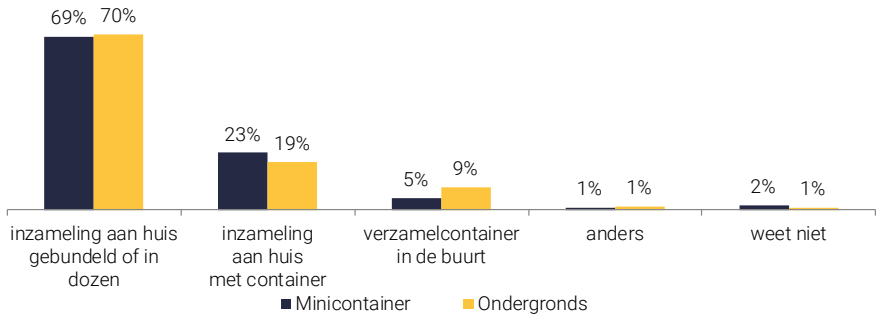
Voorkeur inzamelen PMD
In beide groepen heeft ongeveer de helft van de respondenten de voorkeur voor het inzamelen van PMD met een plastic zak aan huis.

Figuur 5 Voorkeur inzamelen PMD

Voorkeur inzamelen papier

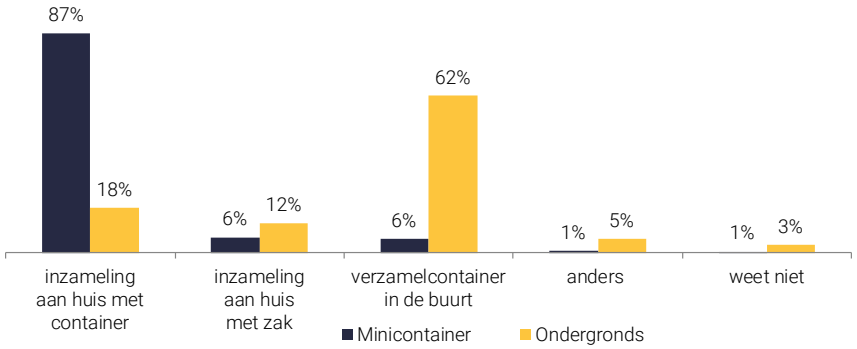
In beide groepen bieden gaat de voorkeur van respondenten uit naar inzameling aan huis van papier gebundeld of in dozen. Ongeveer een vijfde kiest voor inzameling aan huis met een minicontainer.

Figuur 6 Voorkeur inzamelen papier

Voorkeur inzamelen restafval

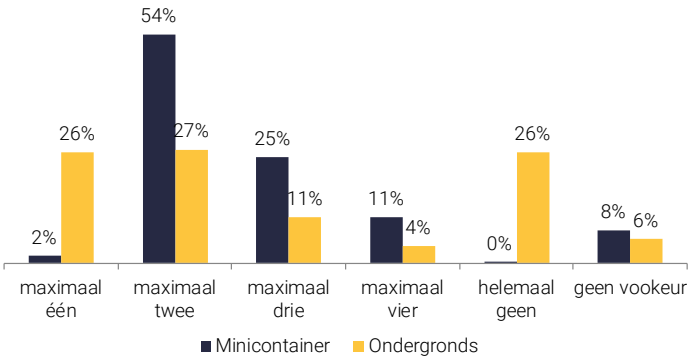
Vrijwel alle respondenten die al hun restafval aanbieden in een container die aan huis wordt geleegd willen deze situatie behouden. Binnen de groep die nu het restafval aanbiedt in een verzamelcontainer liggen de voorkeuren iets gedifferentieerder en heeft 1/3 van de respondenten de voorkeur voor inzameling aan huis met een container of zak.

Figuur 7 Voorkeur inzamelen restafval

Maximaal aantal containers aan huis

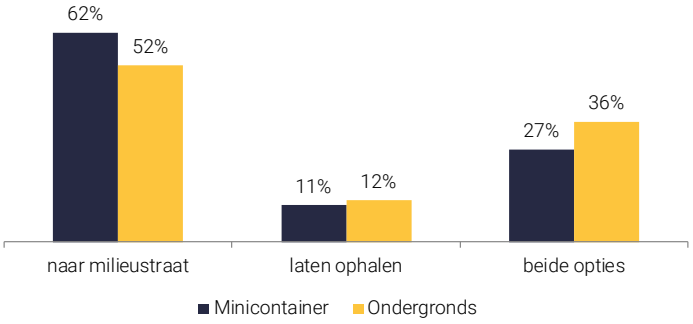
Aan de inwoners is gevraagd hoeveel containers ze maximaal aan huis zouden willen hebben. 54% van de respondenten uit de groep minicontainer geeft aan maximaal twee containers aan huis te willen, 36% vindt drie containers geen probleem. De reacties van respondenten uit de groep ondergronds zijn erg verdeeld.

Figuur 8 Maximaal aantal containers aan huis

Grof vuil

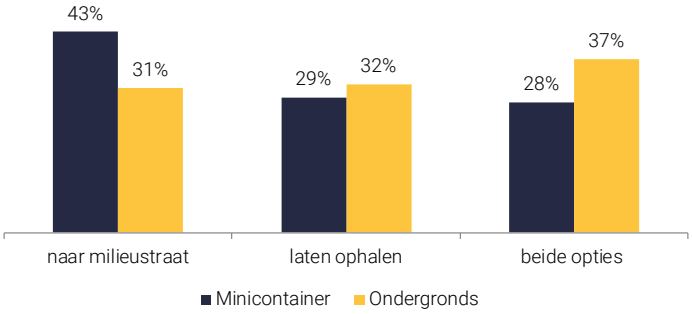
Vrijwel iedereen heeft wel op enig moment grof vuil. 8% van de respondenten uit de groep minicontainers en 14% uit de groep ondergronds heeft (bijna) nooit grof vuil. Van de respondenten die wel grof vuil hebben is voor een klein deel in beide groepen (iets meer dan 10%) de milieustraat geen noodzaak. Zij vinden alleen ophalen aan huis voldoende. De voorkeur voor de overige respondenten gaat uit naar milieustraat als afvoervoorziening, al dan niet in combinatie met aan huis ophalen van grof vuil.

Figuur 9 Voorkeur aanbieden grof vuil

Snoeihout

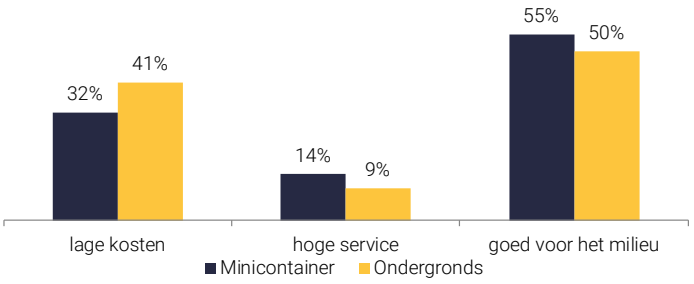
Niet iedereen heeft snoeihout. In de groep minicontainers heeft 25% van de respondenten nooit snoeihout. In de groep ondergronds is dit een percentage van 52%. Van de respondenten die wel snoeihout hebben is voor ongeveer een derde in beide groepen de milieustraat geen noodzaak. Zij vinden alleen ophalen aan huis voldoende. De voorkeur voor de overige respondenten gaat uit naar milieustraat als afvoervoorziening, al dan niet in combinatie met aan huis ophalen van grof vuil.

Figuur 10 Voorkeur aanbieden snoeihout

Belangrijkste aspect afvalinzameling

Aan inwoners is gevraagd wat zij het belangrijkste aspect vinden van de afvalinzameling. ‘Goed voor het milieu’ is in beide groepen voor ongeveer de helft van de respondenten het belangrijkste aspect van de afvalinzameling. ‘Lage kosten’ wordt daarna het vaakst genoemd als meest belangrijk. ‘Hoge service’ staat op plek drie.

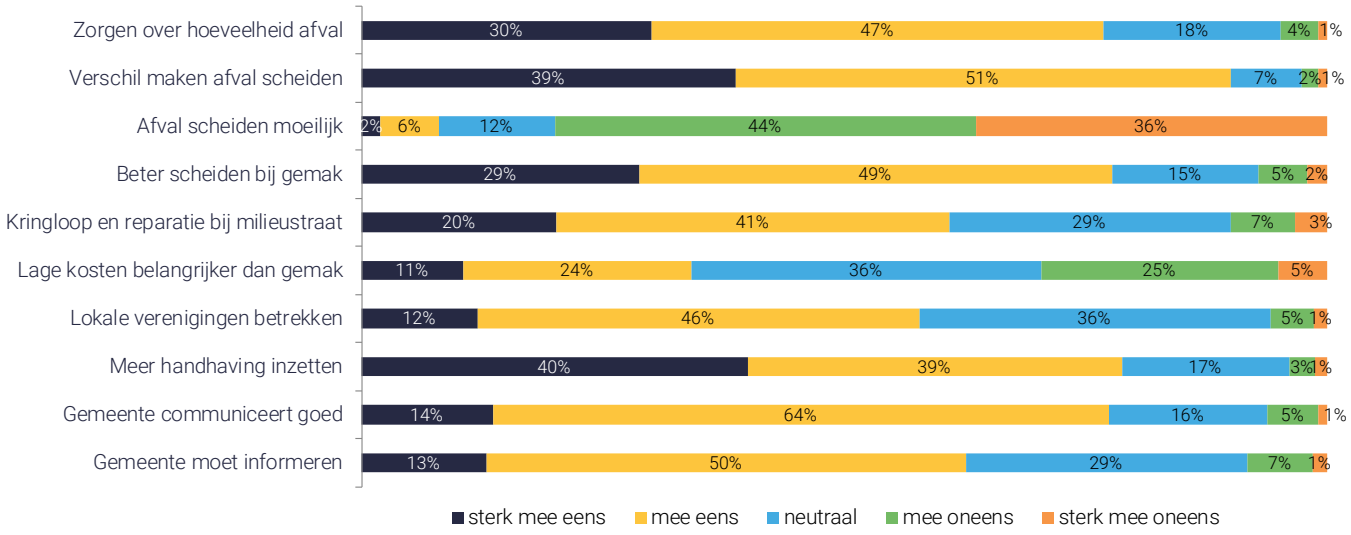

Figuur 11 Belangrijkste aspect afvalinzameling

3.4 Stellingen

Aan inwoners zijn stellingen voorgelegd. De uitkomsten van de stellingen zeggen onder meer iets over de motivatie onder inwoners. Uit de resultaten blijkt dat er over het algemeen weinig verschillen zijn in antwoorden tussen inwoners uit beide groepen. We laten dan ook het totaal resultaat over beide groepen zien.

- 77% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat ze zich zorgen maken over de hoeveelheid afval die wij met z'n allen produceren, 18% staat hier neutraal in en 5% is het er (sterk) mee oneens.
- 90% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat ze een verschil kunnen maken door afval zoveel mogelijk te scheiden, 7% staat hier neutraal in en 3% is het er (sterk) mee oneens.
- 8% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat afval scheiden moeilijk is, 12% staat hier neutraal in en 80% is het er (sterk) mee oneens.
- 78% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat ze het afval beter scheiden als ze het gemakkelijk kwijt kunnen, 15% staat hier neutraal in en 7% is het er (sterk) mee oneens. Deze uitkomst is anders dan het antwoord gegeven bij de vraag wat men het belangrijkste aspect vindt van de afvalinzameling. Dat is niet hoge service (zie figuur 11; hier moest men een keuze maken tussen goed voor milieu, kosten en hoge service).
- 61% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat het handig is als de milieustraat ook een kringloopwinkel heeft en een plek waar spullen kunnen worden gerepareerd, 29% staat hier neutraal in en 10% is het er (sterk) mee oneens.
- 35% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat een lage afvalstoffenheffing belangrijker is dan dat ze al hun afval gemakkelijk kwijt kan, 36% staat hier neutraal in en 30% is het er (sterk) mee oneens. Dit resultaat komt overeen met de antwoorden gegeven bij de vraag wat men het belangrijkste aspect vindt van de afvalinzameling (zie figuur 11).
- 58% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat lokale verenigingen betrokken moeten worden bij verschillende diensten op het gebied van afval, 36% staat hier neutraal in en 6% is het er (sterk) mee oneens.
- 79% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat de gemeente meer handhaving moet inzetten om afval naast containers of dumpingen tegen te gaan, 17% staat hier neutraal in en 4% is het er (sterk) mee oneens.
- 78% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat de gemeente goed communiceert over waar inwoners afval kunnen laten en wanneer het wordt ingezameld, 16% staat hier neutraal in en 6% is het er (sterk) mee oneens.
- 63% van de respondenten is het (sterk) eens met de stelling dat de gemeente inwoners moet informeren hoe afval te voorkomen en verspilling tegen te gaan, 29% staat hier neutraal in en 8% is het er (sterk) mee oneens.

Figuur 12 Stellingen

3.5 Aanvullende ideeën en opmerkingen

In totaal hebben 337 deelnemers die in de steekproef vallen een idee voor een verbeterpunt of opmerking achtergelaten. Dat is 34%. Hierin zijn verschillende categorieën te onderscheiden.

Groep minicontainers

Uit de groep minicontainers lieten 140 respondenten (24%) een reactie achter. Hieronder staan de antwoorden per categorie samengevat.

Containers

De meeste opmerkingen (20) gaan over containers. Respondenten geven aan graag een container voor papier en/of PMD te gebruiken. Al dan niet als een verzamelcontainer in de buurt. Daarnaast worden opmerkingen gemaakt over dat de containers niet netjes worden teruggezet na lediging.

Milieustraat en kosten

De reacties van 19 respondenten gaan over de milieustraat of de kosten daarvan. Respondenten geven aan dat de kosten op de milieustraat variëren en erg hoog zijn. Ook zijn respondenten bang dat de hoge kosten dumpingen in de hand werken.

Informeren/voorlichten

15 reacties gaan over het beter informeren vanuit de gemeente, het missen van de papieren afvalkalender of het duidelijker maken van de afvalwijzer app.

GFT-inzameling

Zo'n 14 respondenten geven aan graag een wekelijkse GFT-inzameling te zien in de warme zomermaanden. Ook wordt aangegeven dat ze graag vaker snoeiafval willen afvoeren en het vreemd de vinden dat je hiervoor moet betalen op de milieustraat.

Handhaving

De reacties van 12 respondenten gaan over handhaving. Respondenten geven aan dat inwoners die afval dumpen of iets naast de container zetten harder mogen worden aangepakt. Ook wordt het ophangen van een camera een paar keer als suggestie gegeven.

PDM-afval

10 respondenten maken een opmerking over het PMD. Dit gaat dan over het gebruiken van kroonringen om wegwaaien te voorkomen of het wekelijks inzamelen van PMD-afval.

Zwerfafval en openbare prullenbakken
9 respondenten geven aan dat de gemeente actie mag ondernemen tegen zwerfafval of dat er meer openbare prullenbakken mogen komen zodat mensen onderweg het afval makkelijker kwijt kunnen.

Overig
Resterend zijn er nog 41 opmerkingen die niet in één categorie horen. Deze reacties gaan over tevredenheid van het huidige systeem. Inleverpunten voor specifieke soorten afval, het verminderen van verpakkingsafval, nascheiding, het invoeren van statiegeld en het gratis maken van afval aanbieden.

Groep ondergronds
Uit de groep ondergrondse containers lieten 197 respondenten (39%) een reactie achter. Hieronder staan de antwoorden per categorie samengevat.

Ondergrondse container te duur
De meeste opmerkingen (45) gaan over de kosten voor de ondergrondse container. Respondenten geven aan dat ze de kosten per inworp erg hoog vinden en verwachten ook dat dit dumpingen en zwerfafval in de hand werkt. Ook geven meerdere respondenten aan dat ze buurtbewoners regelmatig huishoudelijk afval in kleine zakjes in openbare prullenbakken zien doen.

PMD
25 opmerkingen gaan specifiek over PMD. Respondenten geven aan dat ze graag zien dat het PMD vaker wordt opgehaald of dat er meer verzamelcontainers voor PMD in de buurt komen waar zij het naar toe kunnen brengen. Ook worden de kroonringen of verzamelplekken voor PMD geopperd om het wegwaaien van de zakken te voorkomen.

Handhaving
Over handhaving zijn 18 reacties gemaakt. Respondenten geven aan dat er meer gehandhaafd mag worden op inwoners die afval dumpen of het afval naast de container zetten. Volgens hen ligt soms afval erg lang op straat waardoor er zwerfafval ontstaat.

Milieustraat en tuinafval
Zo'n 15 reacties gaan over de kosten van de milieustraat en het aan huis laten ophalen van tuinafval. Respondenten vinden het vreemd dat het afval op de milieustraat erg duur is en de kosten niet consistent worden berekend en tegelijkertijd het laten ophalen van tuinafval gratis is. Ook zien een aantal respondenten graag meer tuinkorven in de wijk voor snoeiafval waar zij het makkelijk naar toe kunnen brengen.

Informeren/voorlichten
Zo'n 13 respondenten geven aan dat de gemeente meer kan informeren over scheidingsregels, wat waar mag en hoe de afvalinzameling werkt. Ook geven respondenten aan dat ze denken dat alles op één hoop komt en dat alles toch wordt verbrand. Zij geven de suggestie dat als de gemeente laat zien hoe het afval wordt verwerkt, zij meer gemotiveerd zijn om hier ook moeite voor te doen.

Overig
Resterende reacties (81) zijn niet in één categorie te vatten. De reacties variëren van wekelijkse GFT-inzameling in de zomer, meer glasbakken, luiercontainers, nascheiding, tevredenheid over huidige systeem, specifieke plekken waar zwerfafval ligt, papiercontainers, hogere ledigingsfrequentie tot het stimuleren van verbetering in de verpakkingsindustrie.

4. Input voor het Grondstoffenbeleidsplan

Op basis van de uitkomsten uit stap 2 en 3 zijn de volgende punten van belang om mee te nemen in keuzes die we in het Grondstoffenbeleidsplan maken.

1. Ambitie / doelstelling: waar willen we heen? Wat is haalbaar en realistisch?
2. Positie en invulling milieustraat in het totale plaatje van grondstoffenbeleid en circulariteit.
3. wat is het beleid op het plaatsen van afvalbakken?
4. Wat zijn de belangrijkste pijlers in de aanpak van zwerfafval en bijplaatsingen?
5. Extra inzetten op handhaving (komt uit enquête en van de boa).
6. Inzamelfrequenties GFT-afval, papier en PMD behoeven geen aanpassing. Zijn voor de meeste inwoners voldoende.
7. Aandacht voor inwoners binnen de groep ondergrondse containers die een inzameling van PMD om de twee weken te weinig vinden
8. Voor 1/3 van de inwoners binnen de groep minicontainers zou het restafval minder vaak opgehaald mogen worden.
9. De meeste respondenten gebruiken de afvalwijzer app en/of de papieren kalender als bron voor informatie over de afvalinzameling.
10. Voorkeur inzameling GFT-afval: minicontainer aan huis (huidige situatie).
11. Voorkeur inzameling PMD gevarieerd beeld.
12. Voorkeur inzameling papier: gebundeld en in dozen (huidige situatie).
13. Voorkeur inzamelen restafval (minicontainer en ondergrondse container; huidige situatie).
14. 1/3 uit groep minicontainer vindt drie containers aan huis geen probleem.
15. 1/4 uit de groep ondergronds wil geen enkele container aan huis.
16. Voorkeur inzameling grof vuil: 9 van de 10 geeft aan milieustraat, waarvan binnen de groep minicontainer 1/3 in combinatie met ophalen aan huis en binnen de groep ondergronds bijna de helft.
17. Voorkeur inzameling snoeihout: 7 van de 10 geeft aan milieustraat, waarvan binnen de groep minicontainer 40% in combinatie met ophalen aan huis en binnen de groep ondergronds de helft.
18. Voor de meeste inwoners is ‘goed voor het milieu’ het belangrijkste aspect van de afvalinzameling. Op plek twee staat kosten en hoge service wordt het minst vaak genoemd.
19. Inwoners zijn betrokken. Ze maken zich zorgen over de hoeveelheid afval die we met z’n allen produceren en denken een verschil te kunnen maken door zoveel mogelijk afval te scheiden
20. Maatschappelijke instanties: wat is de rol van verenigingen bij de afvalinzameling en/of het schoonhouden van de leefomgeving?
21. Hoe gaan we om met het afval dat vrijkomt bij scholen? Welke rol spelen goede doelen bij de inzameling van afval (bv textiel)?